

fremsatte Fordring om, at der skulde være et Kirkemøde, som skulde afgive Betænkning over Kirkens Forsatning, saa disse Kommissioner ialtsald efter de daværende Kongers og Ministres Mening vel maa betragtes som Røster fra Kirken, saa er det ganske mærkeligt at se, at den ærede Minister nu vil finde en Røst fra Kirken der, hvor disse Kirkens Røster ikke have kunnet finde nogen. Dette kunde vel allerede være tilstrækkeligt til at betegne, hvor uheldig hele den nu trængne Ordning er, men jeg kan dog ikke Andet end ogsaa at maatte gaa noget nærmere ind paa det andet Stykke i Forestillingen, som forklarer Hensigten med dette kirkelige Organ. Dette skal have en raadgivende Stemme overfor Ministeren, „for at Kirken igjennem dette kan lade sin Røst lyde lige overfor de fremkommende Forslag og Forlangender om Forandring i de bestaaende kirkelige Forhold og Love“; men saa maa man vel spørge: Kunne Biskopperne kaldes et Organ for Folketirken? Ere de valgte enten af Provster og Præster, som det skete her i Landet i den lutherste Kirkes ældre Tid, eller af Menighedene, saaledes som det skete i den ældste kristne Tid? Naar dette ikke er Tilfældet, naar de ikke ere valgte af Kirkesamfundet, hvorledes kunne de da siges at være en Røst fra Kirken? Skulde der være Tale om et nyt kirkeligt Organ, bliver det dog vel et Spørgsmaal, om ikke de, der kunde trænge mest til et kirkeligt Organ, var Menigheden og ikke den Del af Kirken, som udgjør Geistligheden; idetmindste har det tidligere været Geistlighedens Tanke, at den havde de tilstrækkelige kirkelige Organer. Saaledes udtalte f. Ex. det sjællandske Landemøde i 1856: „Vi have allerede de fornødne kirkelige Organer . . . Ministeren og Landemoderne, gjennem hvilke de kirkelige Love, som gjøres behov, kunne behandles, inden de forelægges Rigsdagen og Kongen“. Aaret efter hedder det f. Ex. fra Aarhus Landemøde, at Kirken bør „gjennem sine for Tiden bestaaende Organer“ have Adgang til at yttre sig, og det hedder senere, at det, „at Hans Majestæt Kongen ad administrativt Veie afgjører rent kirkelige Anliggender ved Biskopperne efter indhentet Betænkning fra Landemoderne, er i Overensstemmelse med Geistlighedens Privilegier og mangeaarig Praxis.“ Saaledes har man altsaa hidtil fundet, at Geistligheden kunde hjælpe sig med de Organer,

den havde, og forsaavidt der skulde være Trang til noget Mere, mente man, det kunde naas ganske simpelt derved, at Biskopperne saaledes i Kjøbenhavn, uden at der behøvede at være en særegen Lov eller Bestemmelse derom. Men vil man høre, hvorledes disse Organer af Geistlige alene, ialtsald med Tilføjning af Stiftamtmandene, der ogsaa ere Medlemmer af Landemoderne, bedømtes paa Rigsdagen, saa er det interessant at se Udtalelserne i Landstthinget — det var jo et andet end det nuværende — i 1857 af Mænd som Professor Clausen og Amtmand Lehmann. Professor Clausen siger saaledes (Sp. 274 fgd.): „Netop i Kirkeforsatnings-spørgsmaal falder Geistlighedens og Menighedernes Interesse ikke saaledes sammen, at en ensidig geistlig Stemmegivning kan gjælde som afgivet paa Kirkens Vegne. Det kan ikke undgaas, at der i saadanne Forhold gjør sig en særlig Fællesinteresse, hvad man pleier at kalde Korporationsaand, gjældende, som trænger til en Modvægt.“ Længere hen hedder det: „Det vil ikke kunne negtes, at Biskopperne og Landemoderne ved Spørgsmaalet om Dannelsen af et Kirkeraad staa som Part i Sagen, og det vilde være mennekeligt, om denne Betragtning ikke blev uden al Indflydelse.“ Derefter fremhæves saa bestemt Nødvendigheden af, at Menighederne ogsaa maatte have en Repræsentation og kaldes med til Overveieelsen af de forskjellige kirkelige Spørgsmaal, hvis ikke det hele kirkelige Liv skulde tage en aldeles skjæv Retning. Og Amtmand Lehmann siger (Sp. 1242): „Hvordan end Kirkeforsatningen bliver, „er den, vi mindst ville have, et Bispesherredømme, og Landemoderne ere aldeles ikke Andet som politisk Institution end et Bispesherredømme med nogle i ganske andre Diemed end kirkelige valgte Provster til Bærere af Slæbet“; og længere nede siger han: Giv os, om end kun midlertidigt, vort Medhold til en saadan Udvikling, „vil vi med Hensyn til Kirken gjøre det Samme, som naar vi med Hensyn til Staten vilde affstaa Rigsdagen og i Stedet derfor sætte en Forsamling af Rigtets Amtmænd.“ Saaledes talte man den Gang om et Bispesraad, Bisperne kunne jo være overordentlig kristelige, fromme, midkjære og lærde Tilhynsmænd, Mænd, som gjøre baade deres Stand og det Land, de tilhøre, megen Ære;